

Birilerine Borç Vermeden Önce Bu Yazıyı Okuyun

Hasan Pir

Bu konuyu bu köşede çok kez yazdım. Günümüzün en kronik sorunu haline gelen ve toplumdaki güven bağını kökünden sarsan borç, alacak – verecek olaylarına Kur'an-ı Kerim'in çok anlaşılır ve çok kolay uygulanır çözüm önerisini bugün tekrar yazmak istiyorum.

İnsanlar hayat şartlarına karşı daima birbirlerine yardımcı olmak zorundadırlar. Bu yardımlaşmanın konusu, tarz ve şekli her devirde değişse bile, **“borç, alacak-verecek, alış-veriş”** ilişkileri tarih boyunca hep ilk sıralarda yer almıştır. Sosyal hayatta yaşayıp da, kimseye ihtiyaç duymadan kendi kendine yeten insan bulmak mümkün değildir. Bu bağlamda, toplumsal hayatın; insanlar arasında alış-veriş ilişkileri ve para-mal borçlanması olmadan yürütülmesi de mümkün değildir. Borç ilişkilerinde en önemli nokta zamanında ödenmesidir. Bunun sağlanabilmesi için de özellikle **“unutma, inkâr etme, ödememe...”** gibi problem ve güvensizliklerin yaşanmaması gerekmektedir.

Aynı toplumda beraber yaşamaya muhtaç insanlar arasında meydana gelecek güvensizlikler, toplumları kökünden sarsıp yıkılma noktasına getirir. Çünkü toplumların oluşumunda en büyük etken **“güven”** olduğu gibiyıkılmasındaki en büyük etken de fertler arasında yaşanacak **“güvensizlikler”** dir.

Borç, alacak verecek sorunlarının ilk adımı insanların hep birbirine güvenmesi ve iyi niyet beyanı ile başlar. Ama, olay çoğu kez mahkeme salonlarında biter. Bir avukat kardeşimizin ifade ettiği gibi **“mahkeme salonları hep iyi niyet taşları ile doludur”**

Günümüzde insanlar birbirleriyle yapacakları özellikle parasal iş ve işlemlerle ilgili sözleşmeleri ve anlaşmaları noterler vasıtasıyla yaparak meydana gelecek güvensizliklerin önüne geçmeye çalışmaktadırlar.

Noterler vasıtasıyla yapılmayan, arkadaşlar, dostlar, akrabalar, satıcılar ve müşteriler arasındaki **“alış – veriş ve borç alıp verme”** gibi konularda iyi niyete bağlı sözlü anlaşmaların da mutlaka taraflar arasında yazılarak kayıt altına alınması, ileride doğacak anlaşmazlıkları önleme açısından çok önemlidir.

İnsanı en iyi bilen onu yaratan Allah'tır. Allah (c.c.), insanlarla ilgili her türlü problemi ve çözüm yollarını Kur'an-ı Kerim'de zikrettiği gibi, **“borç alıp verme”** konusunu da Kur'an'da belirterek, insanların nasıl hareket etmeleri gerektiğini emretmiştir.

Uzunluğu tam bir sayfa olan ve bundan dolayı da Kur'an-ı Kerim'in en uzun ayeti kabul edilen ve bazı âlimler tarafından da **“noterlik ayeti”** olarak da tanımlanan Bakara Suresi'nin 282. Ayeti olan *Müdayene* (Borçlanma) ayetinde, bu konu ile ilgili olarak Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

İşte 0 Ayet-i Kerime:

“Ey iman edenler! Belirlenmiş bir süre için birbirinize borçlandığınız vakit onu yazın. Bir kâtip onu aranızda adaletle yazsın. Hiçbir kâtip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan geri durmasın; (her şeyi olduğu gibi) yazsın. Üzerinde hak olan kimse (borçlu) da yazdırsın, Rabbinden korksun ve borcunu asla eksik yazdırmamasın. Şayet borçlu sefih veya akli zayıf veya kendisi söyleyip yazdıramayacak durumda ise, velisi adaletle yazdırsın. Erkeklerinizden iki de şahit bulundurun. Eğer iki erkek bulunamazsa rıza göstereceğiniz şahitlerden bir erkek ile -biri yanılırsa diğerinin ona hatırlatması için- iki kadın (olsun). Çağırıldıkları vakit şahitler gelmemezlik etmesin. Büyük veya küçük, vâdesine kadar hiçbir şeyi yazmaktan sakın üşenmeyin. Böyle yapmanız Allah nezdinde daha adaletli, şehadet için daha sağlam, şüpheye düşmemeniz için daha uygundur. Ancak aranızda yapıp bitirdiğiniz peşin bir ticaret olursa, bu durum farklıdır. Bu durumda onu yazmamanızda sizin için bir sakınca yoktur. (Genellikle) alış-veriş

yaptığınızda şahit tutun. Ne yazan, ne de şahit zarara uğratılsın. Eğer bunu yaparsanız (zarar verirsiniz) şüphe yok ki bu, sizin yoldan çıkmanız demektir. Allah'tan korkun. Allah size gerekli olanı öğretiyor. Allah her şeyi bilmektedir. (Bakara Suresi 282. Ayet)”

Alış-veriş ve borçlarla ilgili problemlerin, günümüzde çok önemli oranda arttığı düşünülürse, Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah'ın emri olan **“yazma ve şahitlik”** olayının mutlaka uygulanması gerekir.

Başta unutkanlık olmak üzere insanoğlunun noksanlıklarla dolu bir yapısı vardır. Bu nedenle mutlaka ikili anlaşmaların şahitler huzurunda yazılması zarureti bulunmaktadır.

Güzel günler dileğiyle.